

ПОЛОЖЕННЯ
про моніторинг якості освіти в Криворізькій загальноосвітній школі
I-III ступенів № 72

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення регламентує порядок, процедуру і форми проведення контролю якості освітнього процесу на рівні ліцею у вигляді моніторингу (далі — моніторинг).

1.2. Нормативною основою моніторингу оцінки якості освітнього процесу є Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту», інші закони, Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти», акти Президента України, Кабінету Міністрів України, накази МОН, розпорядження голів обласної, міської, районної держадміністрацій, положення про рейтингову оцінку професійної діяльності учителів, класних керівників Закладу, Статут, Програма розвитку закладу.

Дане Положення спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію й удосконалення діяльності навчального закладу.

1.3. Моніторинг в Криворізькій загальноосвітній школі I-III ступенів № 72 (далі – Школа) – це система заходів щодо збирання, опрацювання, аналізу та поширення інформації з метою вивчення й оцінювання стану функціонування певного суб'єкта освітньої діяльності чи освітньої системи у школі загалом та прогнозування її розвитку на основі аналізу одержаних даних і виявлених тенденцій і закономірностей. Сутність моніторингу полягає в його функціональному зв'язку з усіма етапами управління, разом з якими він утворює замкнений цикл регулювання.

1.4. Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу (далі – ОП).

1.5. Положення визначає єдину систему здійснення внутрішнього моніторингу, а також обов'язки керівників щодо забезпечення системного підходу до організації збору, збереження, обробки і розповсюдження інформації.

1.6. Заклад у своїй діяльності керується чинним законодавством, нормативно-правовими актами з питань організації ОП та цим Положенням.

2. Об'єкти моніторингу

2.1. Об'єкти моніторингу – система освіти в школі, процеси, що відбуваються в ній, діяльність учасників освітнього процесу, явища.

2.1.1. Система освіти: загальна середня.

2.1.2. Процеси: педагогічний процес загалом та його окремі складові.

2.1.3. Діяльність: трудова, навчальна, виховна.

2.1.4. Явища: вихованість та освіченість учня, майстерність педагога тощо.

2.2. Будь-який моніторинг передбачає аналіз демографічних, соціальних, економічних, психологічних, педагогічних аспектів.

2.3. Групи об'єктів моніторингу:

2.3.1. Статистичні категорії: ресурси (фінансові, матеріальні, людські тощо), явища (якість викладання предметів, рівень освітньої підготовки та вихованості учнів, кваліфікація вчителів, компетентність, психологічний супровід тощо).

2.3.2. Динамічні категорії: процес (навчальний, виховний; внутрішній та зовнішній контроль, зовнішні перевірки тощо), діяльність (учнівська, педагогічна та ін.).

3. *Завдання, мета та напрями моніторингу*

3.1. Основними завданнями моніторингу є:

- визначення перспектив розвитку навчального закладу з урахуванням перспектив розвитку міста;
- неперервне стеження за станом результативності та умов розвитку закладу;
- комплексний аналіз та оцінювання діяльності всіх підрозділів навчально-виховного процесу закладу;
- визначення якості навчальних досягнень учнів, рівня їхньої соціалізації;
- сприяння підвищенню якості навчальних досягнень учнів;
- вивчення зв'язку між успішністю учнів і соціальними умовами їхнього життя, результатами роботи педагогів;
- оцінювання якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, ресурсного забезпечення навчального закладу;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників НВП, реалізації особистісно орієнтованої системи освіти, адаптованої до рівнів і особливостей розвитку учнів;
- впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти та форми організації НВП.

3.2. Мета внутрішнього моніторингу:

- визначення результативності навчання та виховання учнів;
- перевірка відповідності змісту освіти сучасним вимогам суспільства;
- визначення ефективності використання ресурсів;
- створення сприятливих умов для виявлення і підготовки здібної та обдарованої молоді;
- виявлення та підтримка творчих педагогів, підняття їх престижу;
- удосконалення педагогічних технологій;
- проведення порівняльного аналізу діяльності класних колективів, учнів та встановлення рейтингу;
- удосконалення діяльності навчального закладу, вироблення та коригування управлінських рішень;
- планування та прогнозування розвитку навчального закладу;
- визначення позитивного іміджу, престижності та конкурентноспроможності навчального закладу.

3.3. Напрями моніторингу:

- **діагностичний моніторинг** (визначення рівня академічних навичок учнів незалежно від їх особистості);
- **статистичний моніторинг** (надає можливість одночасно зняти показники за одним або кількома напрямками діяльності школи, порівняти отриманий результат з нормативом і визначити відхилення від стандарту, здійснити аналіз і прийняти управлінське рішення);
- **динамічний моніторинг** (багаторазовий замір певних характеристик під час всього циклу діяльності);
- **психологічний моніторинг** (постійне відстеження певних особливостей у ході навчальної діяльності);
- **внутрішній моніторинг ефективності** (спостереження за динамікою становлення колективу, прогнозування проблем, які можуть з'явитися у майбутньому);
- **моніторинг освітніх систем** (оцінювання стану системи, в якій відбуваються зміни, з подальшим прийняттям управлінського рішення);
- **педагогічний моніторинг** (супровідний контроль та поточне коригування взаємодії вчителя й учня в організації і здійсненні ОП);
- **освітній моніторинг** (супровідне оцінювання і поточна регуляція будь-якого процесу в освіті);
- **учнівський моніторинг** (комплекс психолого-педагогічних процедур, які супроводжують процес засвоєння учнями знань, сприяють

виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети);

- **моніторинг загальноосвітньої підготовки учнів** (систематичне відстеження досягнення державних вимог підготовки учнів за основними навчальними дисциплінами);
- **змістовий (особистісно орієнтований) моніторинг** (динаміка особистісного розвитку);
- **моніторинг результативності НВП** (показує загальну картину дій усіх факторів, що впливають на навчання та виховання і визначає напрями, які потребують більш детального дослідження).

4. **Складові компоненти моніторингу**

- чітке визначення об'єкта дослідження;
- задання параметрів розвитку об'єкта;
- критерії оцінювання параметрів (**див. додатки 1-3**);
- технології проведення досліджень;
- науково-методичні матеріали, які спрямовані на отримання кінцевого результату.

5. **Загальні види моніторингу та види внутрішньо шкільного моніторингу**

5.1. Види моніторингу у залежності від того, хто його здійснює:

5.1.1. Внутрішній моніторинг проводять члени педагогічного колективу (творчої групи „Моніторингові дослідження у школі“) з метою досягнення ефективності адміністрування, активізації навчально-виховної діяльності, виявлення прогалин у знаннях учнів, проведенні експериментально-дослідницької роботи, науково-методичної роботи, атестації педагогічних працівників тощо. Результати цього моніторингу мають вагу лише у внутрішньому використанні. Не всі результати, отримані під час внутрішнього моніторингу треба оприлюднювати, деякі доцільно використовувати в подальшій роботі без оголошення.

5.1.2. Зовнішній моніторинг здійснюють незалежні установи (МОН України, Департамент освіти і науки ГУОН, управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради, відділ освіти виконкому Саксаганської районної тощо) найчастіше для отримання статистично значущої достовірної інформації, яка є основою освітньої статистики.

5.2. Види моніторингу за цілями:

5.2.1. Моніторинг узгодження управління – ця система підкреслює важливу роль учителя й фінансування школи, робить спробу довести, що існуюче забезпечення освіти відповідає певним стандартам.

5.2.2. Діагностичний моніторинг визначає рівень успішності учнів за окремими предметами навчального плану шляхом використання різних тестів та методик. Завдяки цьому типу моніторингу можна визначити слабкі та сильні сторони академічних навичок учнів незалежно від їх особистості.

5.2.3. Моніторинг діяльності – передбачає вимірювання та порівняння на основі стандарту.

5.3. Види моніторингу в освіті за засобами їх проведення:

5.3.1. Педагогічний (освітній) моніторинг передбачає визначення стану об'єкта в будь-який час із наступним прогнозуванням його розвитку.

5.3.2. Дидактичний моніторинг передбачає стеження за різними аспектами навчально-освітнього процесу.

5.3.3. Виховний моніторинг передбачає різнобічне дослідження виховного процесу.

5.3.4. Соціологічний моніторинг полягає в науково-інформаційній допомозі у реалізації соціальних програм (проектів) тощо.

- 5.3.5. Соціально-психологічний моніторинг відстежує систему колективно-групових, особистісних відносин за характером психологічної атмосфери колективу, групи.
- 5.4. Види моніторингу у залежності від засобів збору інформації:
 - 5.4.1. Опис об'єкта моніторингу без вимірювання.
 - 5.4.2. Використання фізичних вимірювань об'єкта.
 - 5.4.3. Використання системи розроблених та загальноприйнятих критеріїв та індикаторів.
 - 5.4.4. Вимірювання відбуваються опосередковано, з використанням технологій наукового дослідження, системи критеріїв та показників.
- 5.5. Види внутрішньошкільного моніторингу якості освіти:
 - 5.5.1. Педагогічний – вивчення рівня навчальних досягнень учнів, якості змісту освіти.
 - 5.5.2. Психологічний - вивчення емоційної рівноваги, моральних цінностей тощо.
 - 5.5.3. Соціологічний – вивчення соціальних умов життя, навчання і праці учасників навчально-виховного процесу.
 - 5.5.4. Медичний – вивчення стану фізичного здоров'я, наявність програм соціального захисту учасників навчально-виховного процесу.
 - 5.5.5. Статистичний - збирання статистичної інформації відповідно до показників державної та відомчої статистичної звітності.
 - 5.5.6. Ресурсний – вивчення обсягів, розподілу та якості забезпечення системи загальної середньої освіти матеріально-технічними, фінансовими, науково-методичними ресурсами.
 - 5.5.7. Кадровий – вивчення кадрового складу педагогів та тих, хто керує системою загальної середньої освіти, аналіз системи підготовки, перепідготовки та підвищення рівня кваліфікації кадрів, фіксація вакансій залежно від розташування школи, плінність кадрів тощо.
 - 5.5.8. Управлінський – комплексний аналіз системи загальної середньої освіти за різними групами показників для вироблення управлінського рішення, оцінювання ефективності державного управління загальною середньою освітою та її якістю.
- 5.6. Види внутрішньошкільного моніторингу за масштабом цілей освіти:
 - 5.6.1. Стратегічний.
 - 5.6.2. Тактичний.
 - 5.6.3. Оперативний.
- 5.7. Види внутрішньошкільного моніторингу за етапами навчання:
 - 5.7.1. Вхідний або вибірковий.
 - 5.7.2. Навчальний або проміжний.
 - 5.7.3. Вихідний або підсумковий.
- 5.8. Види внутрішньошкільного моніторингу за часовою залежністю:
 - 5.8.1. Ретроспективний.
 - 5.8.2. Попереджувальний.
 - 5.8.3. Випереджаючий.
 - 5.8.4. Поточний.
- 5.9. Види внутрішньошкільного моніторингу за частотою процедур:
 - 5.9.1. Разовий.
 - 5.9.2. Періодичний.
 - 5.9.3. Систематичний.
- 5.10. Види внутрішньошкільного моніторингу за охопленням об'єкту спостережень:
 - 5.10.1. Локальний.
 - 5.10.2. Вибірковий.
 - 5.10.3. Суцільний.
- 5.11. Види внутрішньошкільного моніторингу за організаційними формами:

- 5.11.1. Індивідуальний.
- 5.11.2. Груповий.
- 5.11.3. Фронтальний.
- 5.12. Види внутрішньошкільного моніторингу за формами об'єкту:
 - 5.12.1. Зовнішній або соціальний.
 - 5.12.2. Взаємоконтроль.
 - 5.12.3. Самоаналіз.
- 5.13. Види внутрішньошкільного моніторингу за інструментарієм, що використовується:
 - 5.13.1. Стандартизований.
 - 5.13.2. Нестандартизований.
 - 5.13.3. Матричний.

6. Рівні моніторингу у школі

- 6.1. Індивідуальний (учнівський, учительський, адміністративний). На цьому рівні відбувається самооцінка суб'єктами моніторингу якості своєї загальноосвітньої та професійної підготовки, суспільної професійної та життєвої компетенції, досвіду оволодіння певними способами діяльності, навичками критичного мислення тощо.
- 6.2. Локальний (у межах школи). На цьому рівні відбувається оцінювання школою учасників ОП щодо якості освіти, досягнення ними поставленої мети в опануванні вимог державного стандарту відповідного рівня освіти, коригування стратегії розвитку за соціальними, педагогічними, економічними та іншими показниками. Проведення моніторингу на локальному рівні виконує роль самоконтролю, результати якого використовуються для внутрішніх потреб школи. Головною метою такого дослідження є збір інформації для вироблення стратегії й тактики вдосконалення діяльності школи, навчально-виховного процесу та діяльності кожного учасника навчально-виховного процесу. На цьому рівні виробляються психолого-педагогічні рекомендації, спрямовані на корекцію навчальної та організацію індивідуальної роботи.

7. Етапи проведення моніторингу в школі

- 7.1. Ініціювання проведення моніторингу (замовники) – у школі відповідно до річного плану роботи та Програми моніторингових досліджень на навчальний рік.
- 7.2. Підготовка до проведення моніторингу:
 - I етап. Орієнтовна програма моніторингу
 - 1. Визначення мети й завдань дослідження;
 - 2. Визначення об'єктів дослідження;
 - 3. Розрахунок та формування вибірки;
 - 4. Побудова дослідження у вигляді гістограми Ганта - визначення термінів і процедур дослідження;
 - 5. Визначення критеріїв і показників оцінювання;
 - 6. Вивчення методів дослідження й узагальнення статистичної інформації.
 - II етап. Розробка інструментарію
 - 1. Розробка вимірального інструментарію (тестів, анкет, їх апробація, одержання стандартизованого інструментарію).
 - 2. Підготовка інструктивно-методичних матеріалів для координаторів дослідження всіх рівнів та його учасників.
 - 3. Вибір статистичних і математичних методів опрацювання та обрахунку одержаних результатів дослідження.
 - 4. Вибір форми узагальнення статистичної інформації.
- 7.3. Проведення дослідження:
 - 7.3.1. пілотне дослідження (підготовка учасників, їх інструктаж);
 - 7.3.2. опрацювання результатів, виявлення і аналіз помилок,

· основне дослідження.

7.4. Обробка та узагальнення отриманих результатів.

7.5. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження:

7.5.1. узагальнення статистичної інформації;

7.5.2. виявлення чинників впливу;

7.5.3. оцінювання отриманих результатів аналізу, підготовка висновків;

7.5.4. формулювання рекомендацій щодо коригувальної роботи, усунення негативних чинників, формування освітньої політики;

7.5.5. оприлюднення результатів дослідження.

8. Функції учасників групи „Моніторингові дослідження”

8.1. Функції керівника групи:

8.1.1. керує роботою групи „Моніторингові дослідження”;

8.1.2. здійснює безпосередню підготовку до проведення моніторингу;

8.1.3. контролює проведення групою моніторингового дослідження у вказані терміни, обробку результатів;

8.1.4. бере участь в аналізі та інтерпретуванні результати дослідження;

8.1.5. складає Програму моніторингових досліджень на навчальний рік;

8.1.6. звітує перед директором за виконання Програми;

8.1.7. несе відповідальність за нерозголошення отриманої інформації;

8.1.8. оприлюднює результати моніторингових досліджень за погодженням директора школи.

8.2. Функції учасника групи:

8.2.1. бере участь у підготовці до проведення моніторингу;

8.2.2. безпосередньо здійснює проведення моніторингових досліджень;

8.2.3. безпосередньо здійснює обробку отриманої інформації, узагальнює її та подає керівнику групи для її аналізу;

8.2.4. може брати участь у аналізі, узагальнених матеріалів дослідження;

8.2.5. у своїй діяльності підпорядковується керівнику групи;

8.2.6. несе відповідальність за нерозголошення отриманої інформації.

8.2.7. Керівником цільового моніторингового дослідження можуть бути заступники директора за згодою директора школи.

9. Терміни та місце зберігання матеріалів моніторингових Досліджень

9.1. Моніторингові дослідження за поточний навчальний рік зберігаються у кабінеті заступника директора з навчально-виховної роботи, інші – в архіві.

9.2. Термін зберігання моніторингових досліджень від 1 року до 10 років.

10. Керівництво діяльністю

10.1. Керівництво проведення моніторингових досліджень у школі здійснюється директором школи, керівником групи „Моніторингові дослідження”.

11. Обов’язкові для ЗЗСО компоненти бази даних моніторингових досліджень:

11.1. загальні відомості про навчальний заклад (дата заснування, форма власності, юридична адреса, телефон, електронна адреса, мова навчання, профіль навчання, відомості про атестацію);

11.2. матеріально-технічна база (кількість навчальних кабінетів, забезпечення технічними засобами навчання, забезпечення комп’ютерною технікою, забезпечення ЕЗНП);

11.3. кадрове забезпечення навчального закладу (кількісний склад педагогічних працівників, освітньо - кваліфікаційний рівень, розподіл за віком, склад вчителів

за педагогічним стажем, кваліфікаційними категоріями, аналіз руху кадрів, результати атестації педагогічних кадрів);

11.4. контингент учнів (мережа класів, віковий склад учнів, поглиблене вивчення предмета, розподіл учнів за профілем навчання, працевлаштування учнів 11 кл., рух учнів);

11.5. результативність освітнього процесу (динаміка навчальних досягнень учнів в розрізі класів та предметів, результати ДПА в 4-х, 9-х, 11-х класах, динаміка нагородження випускників 9-х та 11 класів, результати участі учнів в олімпіадах, турнірах, конкурсах, спортивних змаганнях);

11.6. методична робота, вдосконалення професійної педагогічної майстерності вчителя (аналіз підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, аналіз участі педагогічних працівників у методичній роботі, участь педагогів у конференціях, семінарах, майстер - класах);

11.7. охорона життя та безпека життєдіяльності (динаміка травмування дітей під час освітнього процесу та в позаурочний час, стан травмування серед педагогів);

11.8. робота соціально - психологічної служби (дослідження психологічної готовності першокласників до навчання в ліцеї, адаптація учнів 5 класу до навчання в основній школі);

11.9. робота з батьками та громадськістю (склад сімей учнів, соціальний статус).

12. Звітність про результати внутрішкільного моніторингу та періодичність його проведення у ЗЗСО

Закладом ЗЗСО здійснюється звітування у зазначенні терміни шляхом надання інформації про:

- кадрове забезпечення закладу загальної середньої освіти (вересень);
- контингент учнів (вересень);
- матеріально-технічну базу закладу загальної середньої освіти (вересень);
- рівень навченості учнів ліцею за результатами навчання у I, II семестрах та за рік для учнів початкової, основної та старшої школи (січень, червень);
- рівень навченості учнів ліцею за результатами навчання у I, II семестрах та за рік в розрізі навчальних предметів (січень, червень);
- результати моніторингу професійної компетентності вчителя (січень - лютий);
- динаміку навчальних досягнень учнів в розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань з предметів навчального плану (вересень, грудень, травень);
- результати моніторингу стану викладання предмету (предметів) інваріантної складової навчального плану (червень);
- результати державної підсумкової атестації в 4, 9 та 11 класах (червень);
- результати участі учнів ліцею у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах (грудень - квітень);
- результати участі учнів у ЗНО з української мови, математики, історії України (червень);
- результати участі учнів у ЗНО за результатами щорічного Офіційного звіту УЦОЯО про проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти (серпень).

13. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення погоджується педагогічною радою закладу і вводиться в дію наказом директора закладу.